

mjere obzirom na lučke organe kao i ostale poslove u vezi s brodovima. Obzirom na to za pravilnu ocjenu odnosa tužitelja prema vlasniku broda, tj. prema tuženom, bit će potrebno da sud sasluša ponudjene svjedoke za okolnost kako su se odvijali pregovori prednika tuženog Sgradelyja s tužiteljima i kakav je stvarni odnos tužitelja bio prema Sgradelyju. Ovo napose treba utvrditi za one tužitelje koji nisu bili uneseni u popis posade prilikom isplovljenja broda iz luke broda Izola, odnosno uplovljenja u luku Rijeke. Provođenjem potrebnih dokaza i saslušanjem svjedoka, koga sud bez osnove nije saslušao, trebat će utvrditi u kakvom su odnosu bili tužitelji sa Sgradelyjem, i u kakvom je svojstvu svakoga pojedinog Sgradely primio na posao, tj. kada i koga dana i do kada je taj odnos trajao.

Pravilno ističe tuženi i sporedni umješak da izvještaj Lučke kapetanije od 26.I 1968.g. ne može biti osnova niti mjerodavan za utvrđivanje odnosa između tužitelja i tuženog, jer se iz te isprave ne može razabrati koja je posada do časa napuštanja broda postojala na brodovima, a niti tko je odnosne članove posade uzeo na brod u toliko prije što odnosna isprava ne sadrži imena pomoraca. Prema tomu sud će morati utvrditi koji su od tužitelja bili članovi posade, jer brodovlasnik mora znati samo za one članove posade koje je on ili njegov predstavnik uzeo na brod. Isticanje činjenice da se na brodovima nalazilo 8 članova posade prilikom isplovljenja, a da u stvari postoji 14 tužitelja, upućuje da je potrebno za svakog tužitelja utvrditi kada je i pod kojim okolnostima stupio u zaposlenje.

Tek kad sud utvrdi ove činjenice, moći će pristupiti utvrđivanju statusa svakoga pojedinog tužitelja obzirom na vanugovorni odnos, tj. faktični radni odnos, i utvrditi da li je svaki pojedini tužitelj stvarno bio potreban nakon napuštanja broda od strane Sgradelyja, a napose obzirom na okolnost da nije bio sklopljen ugovor, trebat će utvrditi pod kojim okolnostima i po čijem pristanku je pojedini tužitelj ostao na brodu i nakon toga što im je Sgradely saopćio da mu više nisu potrebni, i da nema novaca da ih plati.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 30.VIII 1968.

Vijeće: Lida Horvat, dr Dušan Arneri, dr Eugen Žokalj

Prijevoz stvari željeznicom - Odgovornost željeznice - Novacija ugovora - Pošiljaočeva legitimacija - Primaočeva cesija pošiljaocu prava iz ugovora o prijevozu - Radi se o novaciji

ugovora o prijevozu kad se za štetu nastalu tokom puta, u sporazumu s pošiljaocem, sastavi zapisnik o šteti i neoštećena roba nastavi putovanje - Novacija se odnosi na količinu robe - Na temelju ove novacije za naknadu štete na robi koja je oštećena tokom puta legitimiran je pošiljalac, a ne primalac - Ovo i pod pretpostavkom da u tovarnom listu nije ispravljena količina robe koja se dalje prevozi, ako tu količinu primalac može doznati iz zapisnika o šteti koji mu je predan s tovarnim listom - Valjana je cesiona isprava kojom primalac ustupa svoje pravo pošiljaocu premda na ispravi potpis primaoca nije jasan, ako je na ispravi utisnut primaočev pečat koji je bio utisnut i na zapisniku o šteti sastavljenom na uputnoj stanici - Ako cesiona isprava nema datuma, smatra se da je sastavljena onog dana kad je primalac od željeznice primio robu, pod pretpostavkom da je cesionoju ispravi priložen tovarni list u kojem je naveden datum primitka robe

Tužitelj je pošiljalac, a tuženik je željezničko transportno poduzeće. Tužitelj je u tužbi naveo da je prema međunarodnom tovarnom listu br.69 predao tuženiku 23.X 1965. na prijevoz u stanici Dalj 12 komada živih konja za uputnu stanicu Prosecco transito (Italija). Vagon je imao pratioca. 24.X 1965. kod ranžiranja vagona naletjela je u teretnoj stanici Vinkovci lokomotiva na spomenuti vagon. Od udarca bio je ranjen pratilac i kasnije je umro u bolnici od zadobivenih ozljeda. Istodobno su stradali i konji u vagonu, te su dva konja uginula, a sam vagon je bio oštećen. Nakon toga vagon je bio prikopčan za drugi vlak i otpremljen u uputnu stanicu. Na graničnom prijelazu u Sežani bilo je zapisnički utvrđeno da su dva konja uginula i da je vagon nesposoban za daljnju vožnju. Stoga je odmah izvršen pretovar 10 konja u novi vagon, a dva su uginula konja zakopana. Na taj je način tužitelj pretrpio štetu koju je u tužbi specificirao.

U odgovoru na tužbu tuženik je prigovorio promašenu aktivnu legitimaciju, jer da tužitelj nema svojstva imaoća prava koje predviđa čl.42. Međunarodne konvencije za prijevoz robe na željeznicama (CIM). Postupku se pridružio kao umješac Zajednica jugoslavenskih željeznica Beograd koja je u svom podnesku predložila da se uvaži tuženikov prigovor promašene aktivne legitimacije, jer da je roba već iskupljena od inozemnog kupca, pa tužitelj nema prava na tužbu.

Prvostepeni je sud uvažio prigovor pomanjkanja aktivne legitimacije.

U obrazloženju presude navodi se da je tužitelj prema tovarnom listu br.69 predao na prijevoz 23.X 1965. na stanici Dalj 12 komada živih konja za uputnu stanicu Prosecco

co transito - Italija, da su u toku transporta dva konja od sudara vlaka nastradala, i da je inozemni kupac primio 10 konja i iskupio navedeni tovarni list. Prema tome taj je tovarni list kao mjerodavna isprava pratio pošiljku. Konstatacija o istovaru dvaju uginulih konja i pretovaru preostalih 10 živih konja u drugi vagon nije u tovarnom listu navedena te dosljedno tome prvobitni ugovor o prijevozu nije bio izmijenjen u pogledu količine pošiljke. Zapisnikom o izvidjaju br.641/65 od 25.X 1965. koji je bio sastavljen u Sežani prilikom pretovara konja (10 komada) iz vagona br.103963 u vagon broj 181778 nije bio prvobitni ugovor izmijenjen, već je to samo konstatacija jednog čina koji se desio u transportu i kojom se osigurava pravo ovlaštenih osoba na eventualni zahtjev za naknadu štete. Iz tih razloga tuženikov prigovor pomanjkanja aktivne legitimacije opravdan je u smislu čl.42. CIM-a. Tužitelj je imao pravo da ostvari svoj zahtjev prema tuženiku sve dok pošiljalac nije iskupio tovarni list. Nakon iskupljenja tovarnog lista od strane inozemnog pošiljaoca ovo pravo mogao je ostvariti samo taj kupac i to u propisanom roku od jedne godine.

U pogledu cesione isprave koju je tuženik pridonio naknadno u prvostepenom postupku, prvostepeni sud je zauzeo stajalište da se ona ne može smatrati vjerodostojnim dokumentom o cesiji, jer je bila bez datuma, jer je potpis na žigu nepoznat i nejasan, i jer je sadržaj ove isprave neodređen. Osim toga ova isprava koja je bez datuma i koja je bila podnesena tek na raspravi od 17.XI 1967. ne može imati za tužitelja nikakav pravni učinak, jer je za zahtjev tužiteljev - računajući od dana iskupa tovarnog lista (27.X 1965) - protekao zastarni rok.

Presudu pobija tužitelj pravodobnom žalbom. Iz razloga u žalbi navedenih predlaže da se presuda preinači i tužbenom zahtjevu udovolji.

Drugostepeni sud je žalbu uvažio, a prvostepenu presudu ukinuo iz ovih razloga:

Prema stajalištu toga suda za neosnovanost tuženikovog prigovora pomanjkanja aktivne legitimacije govori sljedeće:

Činjenica da je na graničnoj stanici Sežana bila pošiljka od prvobitno utovarenih 12 živih konja smanjena na 10 živih konja i da su ovi konji bili pretovareni u drugi vagon utvrđena je službenim zapisnikom tuženika br.64/65 od 26.X 1965, koji je bio potpisan od obiju stranaka. Taj je zapisnik pratio pošiljku uz tovarni list br.69 - na kojem je bio izmijenjen samo broj vagona, a količina pošiljke nije bila izmijenjena. Takvo stanje stvari slijedi iz službenog zapisnika broj 470/AD/65, koji je bio sastavljen na uputnoj stanici Prosecco u Italiji, i iz kojeg je vidljivo da je pri-

maocu robe bilo poznato primitkom tovarnog lista (uz odn. zapisnik) i iskupljenjem robe da po ovom prijevoznom dokumentu ima primiti samo 10 živih konja - a što je i stvarno primio. Dosljedno tome cit. zapisnik predstavljao je nadopunjenje tovarnog lista odnosno sastavni dio dokumenata koji su pratili pošiljku u pogledu količine transportirane robe. Primalac robe je u cijelosti primio pošiljku u skladu s tom dokumentacijom, pa očito nije bio legitimiran na bilo kakav zahtjev za naknadu štete prema vozaču (željeznici) jer je primio toliko koliko je prema cijeloj dokumentaciji imao primiti. Činjenica da su oba konja u transportu do Sežane uginula, i da je tuženik u sporazumu s tužiteljem pretovario pošiljku u drugi vagon i preuzeo na transport samo 10 konja nije se toga kupca ticalo. U vezi s ovim činjenicama a obzirom na očigledni propust da u odnosnom tovarnom listu uz izmijenjeni broj vagona nije bilo navedeno da se radi o daljnjem prijevozu samo 10 konja (a taj se propust ima pripisati tuženiku) ovaj sud stoji na stajalištu da je zapisnikom od 27.X 1967. u Sežani došlo do novacije ugovora o prijevozu između tužitelja i tuženika, i da je već iz toga razloga tužitelj u ovom sporu aktivno legitimiran. No bez obzira na navedeno tužitelj je u toku prvostepenog postupka predao i cesionu ispravu, kojom je inozemni primalac robe ustupio tužitelju sva svoja prava prema tuženiku iz navedenog tovarnog lista. Obzirom na činjenicu da je uz ovu ispravu tužitelj predao i originalni tovarni list br.69, to ovaj sud smatra navedenu cesionu ispravu potpuno vjerodostojnim dokumentom iz kojeg proizlazi tužiteljeva aktivna legitimacija prema tuženiku u pogledu utužene štete. Potrebno je istaći da tuženik nije osporio autentičnost ove isprave, a niti je toj ispravi prigovorio, već se ograničio na formalne razloge koji prema stajalištu ovoga suda nisu osnovani. Tako okolnost da potpis primaoca robe nije čitljiv nema u konkretnom slučaju utjecaja na vjerodostojnost ove isprave kraj činjenice da ova isprava ima pečat toga inozemnog primaoca robe (cedenta) a koji je istovjetan s pečatom koji je bio stavljen na zapisnik u Prosecco br.470, kako je to utvrdio i sam prvostepeni sud na raspravi od 17.XI 1967. Okolnost da nije imala datuma također ne predstavlja smetnju, jer je ona popraćena odnosnim originalnim tovarnim listom, pa prema tome njezina vjerodostojnost pomanjkanjem datuma nije dovedena u sumnju jer valja uzeti da je ona bila predana tužitelju zajedno s tovarnim listom. Navod pobijane presude da je tekst isprave pisan u nekoliko jezika, što je neuobičajeno, ne može se uvažiti, jer se radi o istovjetnom štampanom tekstu u nekoliko jezika, a sam meritorni njezin sadržaj ima sve podatke koji su za cesiju u konkretnom slučaju potrebni. Iz ovih razloga i ovaj sud nalazi da je tužitelj i na ovaj način dokazao postojanje svoje aktivne legitimacije.

Pravno je pogrešno stajalište pobijane presude da bi utuženo potraživanje u konkretnom slučaju zastarjelo. Tužiteljevo je potraživanje naime dospjelo prispjećem pošiljke na odredište 27.X 1965, a tužitelj je tužbenim zahtjevom ustao već 20.I 1966, dakle prije isteka jednogodišnjeg zastarnog roka u smislu Međunarodne konvencije o prijevozu robe na željeznicama (CIM).

L.H.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 27.II 1969.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Dušan Arneri, prof.dr Branko Jakaša

Brodar odgovara za štete koje članovi posade njegovog broda prouzrokuju drugom brodu u vršenju nautičkog manevra - Ovo se odnosi i na presijecanje konopa drugog broda izvršeno čamcem, koje presijecanje izvrši brod da bi se mogao otisnuti

Tužitelj je brodarsko poduzeće, a tuženik je brodovlasnik drugog broda. Tužitelj navodi da je tuženik iz čamca svoga vlastitog broda jedne prigode presjekao konop njegovog broda kojim je brod bio privezan uz kraj. Ovo presijecanje izvršeno je da bi se tuženikov brod mogao otisnuti.

Tuženik se brani da on nije presjekao konop.

Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev s obrazloženjem da je zaista utvrđeno da je jedna osoba iz tuženikoveg broda iz čamca presjekla konop, ali da se nije moglo utvrditi da je to bio upravo tuženik.

Na temelju tuženikove žalbe drugostepeni sud je tuženika proglasio načelno odgovornim i to iz slijedećih razloga:

Iz iskaza saslušanih svjedoka slijedi da je netko tko je bio član posade broda tuženoga presjekao konop tužiteljevog broda. Ovu činjenicu prvostepeni sud utvrđuje u svom obrazloženju i treba ju uzeti kao činjenicu koju je utvrdio prvostepeni sud a iz koje izvodi pogrešno zaključak, tj. da ta činjenica ne ukazuje da bi konop presjekao upravo tuženik.

Za pitanje ocjene odgovornosti tuženoga kao vlasnika broda čija je posada i čamac s posadom pošao da dignu i oslobodi užad, pa je u tom poslu presjekao uže tudjeg broda, nije bitno da li je osoba zaista tuženik ili neka druga osoba, već je bitno da je ta osoba pripadala posadi broda čiji je vlasnik tuženi. Iz iskaza svjedoka slijedi da je čamac s koga